

ELS ERRORS DE PRINCIPI DEL SINDICALISME

Lev Trotski

1929

---

versió catalana feta per Alejo Martínez des de:

http://www.ceip.org.ar/160307/index.php?option=com_content&task=category&sectionid=46&id=177&Itemid=114

Quan arribí a França a l'octubre de 1914 hi trobí al moviment socialista i sindical francès en un estat de profunda desmoralització xovinista. Cercant revolucionaris, llanternà a la mà, coneguí Monatte i Rosmer. Ells no havien sucumbit al xovinisme. Així començà la nostra amistat.

Monatte es considerava un anarcosindicalista, però tot i això es trobava molt més pròxim a mi que els guesdistes francesos, que exercien un paper vergonyós. Per aqueixa època els Cachin s'estaven familiaritzant amb les entrades de servei dels ministeris de la Tercera República i de les ambaixades aliades. En 1915 Monatte abandonà, fent un colp de porta, el comitè central de la CGT. El seu allunyament de la central sindical significà essencialment una divisió. Però en aqueix moment Monatte creia (correctament) que les tasques històriques fonamentals del proletariat estaven per damunt de la unitat amb els xovinistes i amb els lacais de l'imperialisme. En açò Monatte era lleial a les millors tradicions del sindicalisme revolucionari.

Monatte fou un dels primers amics de la Revolució d'Octubre. Veritat és que, a diferència de Rosmer, mantingué reserves durant molt de temps. Açò estava molt d'acord amb les característiques de Monatte, cosa de què em convencí després, de mantenir-se a banda, d'esperar, de criticar. A vegades aquesta actitud és absolutament inevitable. Però com a línia de conducta bàsica esdevé una forma de sectarisme molt afí al proudhonisme, però que no té res en comú amb el marxisme.

Quan el Partit Socialista de França esdevingué Partit Comunista, tinguí l'oportunitat de discutir sovint amb Lenin l'onerosa herència que havia rebut la Internacional amb líders com Cachin, Frossard i d'altres herois de la Lliga pels Drets de l'Home, de francmaçons, parlamentaris, arribistes i xarlatans. Aquesta és una d'aqueixes converses que, si no m'equivoque, ja he publicat en la premsa.

Seria bo (em deia Lenin) allunyar del partit tots aquests arlequins i integrar-hi els sindicalistes revolucionaris, els militants obrers, les persones realment devotes de la causa de la classe obrera.

I Monatte?

-Per descomptat que Monatte seria deu vegades millor que Cachin i que els altres com ell (li contestí). Però Monatte no sols continua rebutjant el parlamentarisme sinó que fins avui no ha assolit comprendre la importància del partit.

Lenin estava sorprès:

-Impossible! ¿No ha arribat a comprendre la importància del partit després de la Revolució d'Octubre? Aqueix és un símptoma alarmant.

Mantenia una certa correspondència amb Monatte, així que l'invití a venir a Moscou. Fidel al seu temperament preferí en aquest cas mantenir-se a banda i esperar. A més a més, en el Partit Comunista no es trobava còmode. En això tenia raó. Però en compte d'ajudar a transformar-lo, esperà. En el Quart Congrés assolirem fer el primer pas cap a la neteja del Partit Comunista de França de francmaçons, pacifistes i arribistes.

Monatte entrà al partit. No cal assenyalar que per a nosaltres açò no significava que hagués adoptat una posició marxista.

El 23 de març de 1923 escriguí en *Pravda*: "L'entrada del nostre vell amic Monatte al Partit Comunista fou per a nosaltres una gran alegria. La revolució necessita homes com ell. Però seria un error pagar un *rapprochement* amb una confusió d'idees". En aquest article criticava l'escolasticisme de Louzon sobre les relacions entre la classe, els sindicats i el partit. En particular explicava que el sindicalisme de preguerra havia estat un embrió del Partit Comunista, que aqueix embrió s'havia convertit en un xiquet i que si aqueixa criatura patia ara de pallola i de raquitisme calia guarir-la i nodrir-la, però que seria absurd suposar que hom la podia fer tornar a l'úter matern. Podria dir-se que els arguments del meu article de 1923, caricaturitzats, són fins al moment la principal ferramenta contra Monatte en mans de Monmousseau i d'altres lluitadors antitrotskistes.

Monatte s'uní al partit. Però a penes si havia tingut temps d'acostumar-se a un domicili més ampli que la seua botigueta de Quai de Jemmapes quan se li vingué al damunt el coup d'etat en la Internacional: emmalaltí Lenin i començà la campanya contra el "trotskisme" i la "bolxevització" zinovievista .

Monatte no pogué sotmetre's als arribistes que, recolzant-se en la plana major dels epígons de Moscou i disposant de recursos il·limitats, s'acomodaven

utilitzant la intriga i la calúmnia. Fou expulsat del partit. Aquest episodi, que per important que siga no és més que això, un episodi, fou decisiu en el desenvolupament polític de Monatte. Decidí que la seua curta experiència en el partit havia confirmat plenament els seus prejudicis anarcosindicalistes contra el partit en general. Començà aleshores a tornar insistentment a posicions ja abandonades. Començà a cercar novament la Lletra d'Amiens. Per a açò havia de girar la vista al passat. Les experiències de la guerra, de la Revolució Russa i del moviment sindical mundial es perderen, deixant a penes una empremta en ell. Una altra vegada Monatte s'asseia a esperar. Què? Un nou Congrés d'Amiens. Malauradament no he pogut seguir durant els últims anys l'evolució regressiva de Monatte: l'Oposició Russa vivia bloquejada.

De tots els tresors de la teoria i la pràctica de la lluita mundial del proletariat, Monatte no n'ha extret més de dues idees: autonomia sindical i unitat sindical. Ha elevat aquests dos principis purs per damunt de la nostra realitat pecadora.

Basà el seu periòdic i la seua Lliga Sindicalista en l'autonomia sindical i en la unitat sindical. Però aquestes són idees buides, i s'assemblen al foradet d'un anell. A Monatte no li interessa més que el forat de l'autonomia.

No menys buit és l'altre principi sagrat: unitat. En nom seu, Monatte fins i tot s'ha oposat a la ruptura del Comitè Anglorus, tot i que el Consell General dels sindicats britànics havia traït la vaga general. El fet que Stalin, Bukharin, Cachin, Monmousseau i d'altres recolzaren el bloc amb els esquiroles fins que aquests els feren a una banda, no redueix gaire l'error de Monatte. A la meua arribada a l'estranger intentí explicar als lectors de *Révolution Prolétarienne* el caràcter criminal d'aquest bloc, les conseqüències del qual encara es fan sentir en el moviment obrer. Monatte no volgué publicar el meu article. ¿Com podia ésser d'una altra manera, si jo havia atacat el sagrat principi de la unitat sindical, que resol tots els problemes i concilia totes les contradiccions? Quan els vaguistes troben al seu pas un grup d'esquiroles els treuen del camí sense malgastar un sol colp.

Si aquests pertanyen al sindicat els expulsen immediatament, sense preocupar-se pel sagrat principi de la unitat sindical.

Monatte segurament no objecta açò. Però la cosa és diferent si es tracta de la burocràcia sindical i els seus líders. El Consell General no es compon de famèlics i endarrerits esquiroles.

Són traïdors ben nodrits i experimentats, que en determinat moment es posen al capdavant de la vaga general per a decapitar-la com més ràpidament i segura possible siga. Actuaven colze a colze amb el govern, els patrons i l'església.

Semblaria que els dirigents dels sindicats russos, que formaven un bloc polític amb el Consell General, haurien d'haver-hi trencat amb ells immediatament, obertament i implacable, a la vista de les masses que aquests havien decebut i traït. Però Monatte s'alça amb feresa: està prohibit pertorbar la unitat sindical.

Inesperadament, oblida que ell mateix alterà aquesta unitat en 1915 en abandonar el Consell General xovinista de la Confédération Générale du Travail.

Cal dir-ho obertament: entre el Monatte de 1915 i el de 1929 hi ha un abisme. A ell li sembla que es manté fidel a si mateix. És cert, fins a un cert punt. Monatte repeteix unes poques velles fórmules, però ignora totalment les experiències dels darrers quinze anys, més riques en ensenyaments que tota la història precedent de la humanitat. En el seu intent de retornar a posicions anteriors, no s'adona que aquestes han desaparegut fa temps. Es tracte del que es tracte, Monatte mira cap arrere, es veu clarament en el problema del partit i l'estat.

Fa algun temps m'acusava de subestimar els "perills" del poder estatal (*Révolution Proletarienne*, nº 79, 1er de maig de 1929, pàgina 2). Aquest reprotxe no és nou. Té el seu origen en la lluita de Bakunin contra Marx i revela una concepció falsa, contradictòria i essencialment no proletària de l'estat.

En tot el món, a excepció d'un país, el poder estatal està a mans de la burgesia. En açò, i només en açò, rau per al proletariat el perill del poder estatal. La tasca històrica del proletariat és arrencar de mans de la burgesia aquest poderosíssim instrument d'opressió. Els comunistes no neguem les dificultats i els perills que implica la dictadura del proletariat. Però redueix açò la necessitat de prendre el poder? Si una força irresistible arrossegues tot el proletariat a la presa del poder, o si ja l'hagués conquerit, es podria, parlant estrictament, comprendre tal o qual prevenció dels sindicalistes. Com és sabut, Lenin alertà en el seu testament contra l'abús del poder revolucionari. L'Oposició ha portat endavant la batalla contra les deformacions de la dictadura del proletariat des de la seua formació, i sense necessitat de demanar-li res prestat a l'arsenal de l'anarquisme.

En canvi, als països burgesos la desgràcia és que l'aclaparadora majoria del proletariat no entén com cal els perills de l'estat burgès. Per la forma en què encaren la qüestió, els sindicalistes, involuntàriament per descomptat, contribueixen a la conciliació passiva dels obrers amb l'estat capitalista. Quan els sindicalistes fan sonar en les orelles dels obrers, oprimits per l'estat burgès, les seues alertes sobre el perill de l'estat proletari exerceixen un rol purament reaccionari. Els burgesos s'afanyaran a repetir als obrers: "No toqueu l'estat perquè és una trampa molt perillosa per a vosaltres". Els comunistes els diran: "Les dificultats i els perills amb què s'enfronta el proletariat l'endemà de la

presa del poder aprendrem a superar-los sobre la base de l'experiència. Però en el present els perills més amenaçadors resideixen en el fet que el nostre enemic de classe tinga les regnes del poder en els seus mans i les manege contra nosaltres”.

En la societat contemporània hi ha només dues classes capaces de tenir el poder en les seues mans: la burgesia i el proletariat.

La petita burgesia fa ja temps que perdé la possibilitat econòmica de dirigir els destins de la societat moderna. A vegades, en arrancades de desesperació, s'aixeca a la conquesta del poder, fins i tot armes a la mà, com ha succeït a Itàlia, Polònia i d'altres països Però les insurreccions feixistes acaben simplement en què el nou poder esdevé l'instrument del capital financer d'una manera fins i tot més brutal i descarada. Per això els ideòlegs més representatius de la petita burgesia temen el poder estatal com a tal. El temen quan està en mans de la gran burgesia perquè aquesta els asfixia i els arruïna. També el temen quan està en mans del proletariat perquè aquest socava les seues condicions de vida habituals. Finalment el temen quan està en les seues pròpies mans impotents perquè inevitablement passarà a les del capital financer o a les del proletariat. Els anarquistes no veuen els problemes revolucionaris del poder estatal, el seu rol històric; només veuen els seus “perills”. Els anarquistes que s'oposen a tot estat són, doncs, els representants més lògics i per això més sense esperances de la petita burgesia en el seu històric atzucac.

Sí, també el detenir el poder de l'estat engendra perills en el règim de dictadura del proletariat, però l'essència d'aqueix perill rau en la possibilitat que aqueix poder torne a les mans de la burgesia. El risc més conegut i obvi és el burocratisme. En què consisteix? Si una burocràcia obrera esclarida pogués portar la societat al socialisme, o siga a la liquidació de l'estat, ens reconciliaríem amb semblant burocràcia. Però el seu caràcter és l'oposat: en separar-se del proletariat, en posar-se per damunt d'aquest, la burocràcia cau davall la influència de les classes petit burgeses i pot, així, facilitar el retorn del poder a mans de la burgesia. Amb d'altres paraules: per als obrers els perills de l'estat sota la dictadura del proletariat no són, si hom els analitza a fons, més que el perill de la restauració del poder burgès.

No menys important és el problema de l'origen d'aquest perill burocràtic. Seria totalment erroni pensar, imaginar, que el burocratisme sorgeix exclusivament del fet que el proletariat conquerisca el poder. No és aqueix el cas. En els estats capitalistes s'observen les formes més monstruoses de burocratisme precisament als sindicats. Basta de veure el que passa a Amèrica del Nord, Anglaterra i Alemanya. Amsterdam és la més poderosa organització

internacional de la burocràcia sindical. Gràcies a ella es manté en peu tota l'estructura del capitalisme, sobretot a Europa i especialment en Anglaterra.

Si no fos per la burocràcia sindical, la policia, l'exèrcit, els lords, la monarquia, apareixerien davant els ulls de les masses proletàries com lamentables i ridícules joguines. La burocràcia sindical és la columna vertebral de l'imperialisme britànic.

Gràcies a aquesta burocràcia es manté la burgesia, no sols a la metròpoli sinó també a l'Índia, Egipte i en les altres colònies. Seríem cecs si els diguéssim als obrers anglesos: "Guardeu-vos de la conquesta del poder i recordeu sempre que els vostres sindicats són l'antídot contra els perills de l'estat". Un marxista els dirà: "La burocràcia sindical és el principal instrument de l'opressió de l'estat burgès. Cal arrencar el poder de mans de la burgesia, per tant el seu principal agent, la burocràcia sindical, ha de ser derrocat".

Entre parèntesis, és justament per açò que el bloc de Stalin amb els esquirois fou tan criminal.

En l'exemple d'Anglaterra s'hi veu clarament l'absurd de contraposar, com si implicassen principis diferents, l'organització sindical i l'organització de l'estat. Allí més que en cap altra banda l'estat descansa sobre el coll de la classe obrera, que constitueix una majoria indiscutible de la població del país. Hi ha un mecanisme pel qual la burocràcia es recolza directament en els obrers i l'estat ho fa indirectament, per la intermediació de la burocràcia sindical.

Fins ara no hem esmentat el Partit Laborista, que en Anglaterra, el país clàssic dels sindicats, no és més que una transposició política de la mateixa burocràcia sindical. Els mateixos líders menen els sindicats, traeixen la vaga general, porten a terme la campanya electoral i després s'asseuen als ministeris. El Partit Laborista i els sindicats no constitueixen dos ens: són una mera divisió tècnica del treball.

Junts formen la principal base de sustentació de la burgesia anglesa, a què hom no pot derrocar si no derroca primer la burocràcia laborista. I açò no s'assoleix contraposant els sindicats com a tals a l'estat com a tal, sinó mitjançant l'activa oposició del Partit Comunista a la burocràcia laborista en tots els camps de la vida social: als sindicats, en les vagues, en la campanya electoral, al parlament i en el poder.

La tasca principal d'un vertader partit del proletariat consisteix en posar-se al capdavant de les masses treballadores, organitzades o no als sindicats, per tal

d'arrencar el poder de mans de la burgesia i donar-li el colp de gràcia als
“perills de l'estatisme”.

Constantinoble octubre 1929